

ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

УДК-376.36

КАТЕРИНА ШАПОЧКА

e_shapochka@mail.ru

кандидат педагогічних наук, доцент,

Миколаївський національний університет ім. Василя Сухомлинського

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЗАСОБАМИ ПЕРЕКЛАДУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

Розглянуто проблеми формування соціокультурної компетенції засобами перекладу та необхідності формування іншомовної комунікативної компетенції в умовах інклюзивного навчання. Особливо гостро стоїть питання підготовки молодого покоління до життя в умовах багатонаціонального і полікультурного простору, формування умінь спілкування і співпраці з людьми різних національностей, то навчання іноземної мови, формування комунікативної та соціокультурної компетенції є одним з головних завдань сучасної школи з метою задоволення освітніх потреб осіб з особливими потребами. Встановлено, що реалії сьогодення вимагають, щоб учні із особливими освітніми проблемами вивчали іноземну мову й активно використовували її у процесі навчання. Використання засобів перекладу у процесі навчання іноземної мови, допомагає школярам опанувати нові знання, формувати загальні та спеціальні компетенції, зокрема соціокультурну компетенцію, що сприяє соціалізації дітей з особливими потребами, інтегруванню їх в загальноосвітню систему України. Встановлено, що формування соціокультурної компетенції засобами письмового перекладу відбувається завдяки використанню системи вправ. Ґрунтуючись на цій системі, підсистемах, групах і видах вправ, можна розробляти їх комплекси відповідно до сфери людської діяльності, враховуючи цілі та умови навчання. Відзначено, що модернізація освітньої системи, розвиток інклюзивного підходу до навчання вимагають пошуку нових рішень щодо навчання іноземної мови на різних рівнях навчання.

Ключові слова: соціокультурна компетенція, переклад, особливі освітні проблеми, інклюзивне навчання.

ЕКАТЕРИНА ШАПОЧКА

e_shapochka@mail.ru

кандидат педагогических наук, доцент,

Николаевский национальный университет им. Василия Сухомлинского

ВОПРОСЫ ФОРМИРОВАНИЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СРЕДСТВАМИ ПЕРЕВОДА В УСЛОВИЯХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОБУЧЕНИЯ

Рассмотрены проблемы формирования соціокультурной компетенции средствами перевода и необходимости формирования коммуникативной компетенции в условиях инклюзивного обучения. Особенно остро стоит вопрос подготовки молодого поколения к жизни в условиях многонационального и поликультурного общества, формирование умений общения и сотрудничества с людьми разных национальностей, обучение иностранному языку, формирование коммуникативной и соціокультурной компетенций является одной из главных задач современной школы, где одной из основных задач является удовлетворение образовательных потребностей людей с особыми потребностями. Установлено, что современные реалии требуют, чтобы ученики с особыми образовательными проблемами изучали иностранный язык и активно использовали его в процессе обучения. Использование средств перевода, помогает школьникам осваивать новые знания, формировать общие и специальные компетенции, в частности соціокультурную компетенцию, что способствует социализации детей с

особыми потребностями, интегрированию их в общеобразовательную систему Украины. Установлено, что формирование социокультурной компетенции средствами письменного перевода происходит благодаря использованию системы упражнений. Основываясь на этой системе, подсистемах, группах и видах упражнений, можно разрабатывать их комплексы в соответствии со сферой человеческой деятельности, учитывая цели и условия обучения. Отмечено, что модернизация образовательной системы, развитие инклюзивного подхода к обучению требуют поиска новых решений в обучении иностранному языку на разных уровнях обучения.

Ключевые слова: социокультурная компетенция, перевод, особые образовательные потребности, инклюзивное обучение.

KATERYNA SHAPOCHKA

e_shapochka@mail.ru

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Mykolayiv National University named after V. Sukhomlynskyi

SOCIO-CULTURAL COMPETENCE FORMATION BY MEANS OF TRANSLATION IN THE CONDITIONS OF INCLUSIVE EDUCATION

The article is devoted to the problem of socio-cultural competence formation by means of translation / interpretation and the necessity of foreign language communicative competence formation in the process of inclusive education. The question of training of young generation for life in a multi-ethnic and multicultural society, forming skills of communication and cooperation with people of different nationalities, the foreign language learning, the formation of the communicative and socio-cultural competence is one of the main tasks of modern school to meet educational needs persons with disabilities. Today's realities require that students with special educational needs should study a foreign language and use it in the process of learning. In turn, the use of translation in the process of learning a foreign language helps students to get new skills, to form general and specific competences, including socio-cultural competence, which promotes socialization of children with special needs, and integrating them into a comprehensive system of Ukraine. The article raises the problem of modernization of the educational system. It was established that the formation of socio-cultural competence by means of written translation is done by means of a system of exercises. Based on this system, subsystems, groups and types of exercises their systems can be developed in accordance with human activity, objectives and learning environment. It shows that the development of an inclusive approach to learning demands new solutions towards learning a foreign language at different levels of education.

Keywords: socio-cultural competence, translation, interpretation, special needs, inclusive education.

Трансформаційна стратегія мовної освіти в Україні передбачає удосконалення системи навчання іноземних мов з орієнтацією на затверджені Радою Європи Загальноєвропейські рекомендації та дотримання прав людини, відповідно до резолюції Генеральної асамблеї ООН, де пріоритетним завданням визначено сприяння забезпеченню рівних можливостей для осіб з обмеженими можливостями здоров'я.

Оскільки сьогодні особливо гостро стоїть питання підготовки молодого покоління до життя в умовах багатонаціонального і полікультурного простору, формування умінь спілкування і співпраці з людьми різних національностей, то навчання іноземної мови, формування комунікативної та соціокультурної компетенцій є одним з головних завдань сучасної школи з метою задоволення освітніх потреб осіб з особливими потребами.

У Саламанкській декларації вказується, що кожна дитина має унікальні особливості, інтереси, здібності та навчальні потреби. Відповідно оволодіння іноземною мовою варто уваги і повинно стати інструментом міжкультурного спілкування, інструментом розвитку загальних і професійних компетентностей.

Нині іноземну мову вже вивчають у дитячих садках, звичайних та інклюзивних класах, класах інтенсивної педагогічної корекції. Змінюються навчальні плани, програми, на уроках використовуються комунікативно спрямовані підручники.

Як показують дослідження провідних дефектологів (Р. М. Боскіс, К. Г. Коровін, А. Г. Зікеєв, Р. Е. Левіна, В. І. Лубовський, С. П. Миронова, Н. А. Нікашина, В. Г. Петрова, Т. В. Розанова,

Т. В. Сак, Є. Соботович, Ж. І. Шиф та ін.) практично при будь-яких відхиленнях у розвитку тією чи іншою мірою страждає мовна й пов'язана з нею пізнавальна діяльність дітей.

Проте, як зазначає Є. Соботович, мовлення дітей із особливими потребами зазвичай формується самостійно, але дещо повільніше порівняно з віковими періодами розвитку в нормі. Їхнє мовлення має деякі особливості, визначені характером дефекту.

Причин цього багато: характер дефекту, тривалість й ефективність корекційного впливу, обмеженість мовного досвіду тощо. Але всі зазначені причини мають загальний наслідок – недостатню сформованість мовних навичок й умінь. При цьому взаємозв'язок і взаємовплив різних видів мовної діяльності, ступінь їхньої сформованості в учнів з різними відхиленнями в розвитку, що завершують початковий етап навчання, неоднакові, і це досить істотно впливає на їхню пізнавальну діяльність та готовність до переходу до наступного етапу навчання.

Так, коли учні починають вивчати іноземну мову, вони вже володіють рідною мовою, що вказує на сформованість у них механізмів мовлення, відповідальних за здійснення мовленнєвої діяльності. При цьому механізми мовленнєвої діяльності рідною та іноземною мовами, за даними психологів (В. Пенфілд, Л. Робертс), однакові. Тому засвоєння іноземного матеріалу в понятійному плані, як зазначають методисти, не викликає в учнів труднощів. Саме тому, принцип урахування рідної мови є одним з провідних принципів методики викладання іноземних мов, оскільки використовується досвід рідної мови та враховується її специфіка при доборі змісту навчання і способів його організації у навчальному процесі.

Навчання іноземної мови повинно відбивати суттєві стратегічні лінії базового курсу, передусім його орієнтацію на взаємопов'язане навчання мови і культури народу – носія цієї мови, на здійснення освіти, виховання і розвитку особистості. Засобом реалізації такої орієнтації з урахуванням надбань теорії комунікативності має стати формування соціокультурної компетенції дітей з особливими потребами, тобто лінгвокраїнознавчих та країнознавчих знань або системи уявлень про основні національні традиції, звичаї та реалії країни, мова якої вивчається, а також системи навичок та вмінь узгоджувати свою поведінку з цими знаннями. Соціокультурна компетенція є невід'ємним складником комунікативної компетенції. В умовах інтернаціоналізації всіх аспектів суспільного життя її значення для соціалізації сучасних дітей і підготовки їх до спілкування англійською мовою надзвичайно важливо.

Метою статті є визначення механізмів формування соціокультурної компетенції, розкриття принципів, що сприяють її формуванню засобами перекладу в умовах інклюзивного навчання.

Якість перекладу, у найбільшому значенні, залежить від рівня володіння двома мовами, перекладацькими навичками та умінями, а також від наявності у свідомості учня відповідних фонових знань та пов'язаної з ними термінології. Підготовка особистості, яка володіє іноземною мовою, вимагає їх максимальної універсалізації. Це пов'язано з тим, що іноземна мова застосовується у різних галузях і потребує відповідних базових понять. Крім того, у кожній галузі використовуються лише її властиві терміни, які збігаються за формою із загальноживими словами, але відрізняються за змістом.

Структура фонових знань поповнюється протягом усього життя і складається з різних компонентів: казки, вірші, пісні, мультфільми, з якими дитина знайомиться у дитинстві, пізніше – фільми. Спілкування з однолітками, вплив молодіжної субкультури, культурні заходи, читання, інтернет, радіо та телебачення, поступове залучення до політичного життя, трудова діяльність, та інші. Отже, протягом терміну підготовки треба закласти ці та багато інших компонентів. Частково таке завдання виконується школою, але головне завдання залишається за вузом.

Для реалізації цих цілей потрібно активніше застосовувати інтерактивні технології, створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчує свою успішність, інтелектуальну спроможність.

Технологія інтерактивного навчання базується на використанні різних методичних стратегій, прийомів моделювання ситуацій справжнього спілкування і організації взаємодії учнів у групах (парах, невеликих групах) з метою спільного вирішення комунікативних задач. Інтерактивні методи навчання, які ґрунтуються на взаємодії дітей, їх співробітництві та кооперації дають змогу задіяти не лише свідомість учня, і його почуття, емоції, вольові якості, тобто залучити до процесу навчання «цілісну людину».

Використання інтерактивних технологій у формуванні соціокультурної компетенції дозволяють: моделювати реалії соціокультурної ситуації; спільно вирішувати соціокультурні

проблеми; застосовувати соціокультурні рольові ігри; створювати атмосферу співробітництва при підготовці і презентації соціокультурних проєктів; сприяти розвитку асоціативної та громадської компетентності учнів під час дебатів; формувати власні цінності, приймаючи участь у дискусіях порівнюючи реалії іншомовної та рідної культур.

До ознак інтерактивного навчання відносяться: наявність спільної мети і чітко спланованого очікуваного результату навчання; опора при навчанні на суб'єктивний досвід кожної людини; навчання відбувається на основі діалогу (вчитель-учень, учень-учень, учень-група, учень-комп'ютер); позитивна взаємозалежність учнів, творча співпраця у навчанні; активність, ініціативність всіх учнів в освітньому процесі; створення комфортних умов навчання; передбачає наявність проблемного завдання під час якого відбувається обмін знаннями, ідеями, формується власна думка і позиція; поєднання індивідуальної, парної, групової, колективної роботи.

Формування соціокультурної компетенції розширює можливості для застосування автентичних навчальних матеріалів. Це вимагає відбору соціокультурного лексичного мінімуму та розробки прийомів його засвоєння, щоби мовлення стало більш природним. Автентичність мовлення – одна із вимог сучасного методичного стандарту навчання іноземних мов як у школі, так і у вузі. Воно тісно пов'язано з автентичністю поведінки, що також є характерною ознакою сучасних методичних уявлень.

Засвоєнню нової соціокультурної інформації і забезпеченню необхідної якості навичок та вмінь, що формуються, сприяють: 1) планування занять як сценаріїв – уявних зустрічей учнів із носіями мови; 2) вмотивоване використання засобів релаксації: пісень, декламації тощо; 3) застосування прихованих форм контролю; 4) застосування графічних опор у вигляді знаків транскрипції, що сприяє точності слухово-вимовних навичок говоріння; 5) використання країнознавчих допоміжних засобів (візуальних, аудитивних, аудіовізуальних), які підсилюють ілюзію залучення до автентичного мовленнєвого середовища і забезпечують потрібну якість мовленнєвих навичок і вмінь, що формуються [4].

Особливі труднощі викликають слова, які не мають еквівалентів, а тому надзвичайно важливим є встановлення перекладацьких рішень, стосовно перекладу даних слів. У кожній мові існують спеціальні слова, які належать до національної лексики, не маючи повних аналогів в інших мовах. Такі слова називають реаліями. Переклад реалій викликає особливі труднощі у дітей з особливими освітніми потребами. Реалії входять до складу нееквівалентної лексики, яка становить одиниці іноземної мови, що не мають регулярних відповідників в мові перекладу.

Багато праць вітчизняних та зарубіжних вчених присвячено питанню вивчення та перекладу реалій. Так, Р. П. Зорівчак вважає, що реалія, через відсутність відповідних денотатів у мові перекладу, є своєрідним «підводним каменем», створюючи труднощі перекладачам. Реалії – це моно- і полілексемні одиниці, основне лексичне значення яких вміщає традиційно закріпленій за ними комплекс етнокультурної інформації, чужої для об'єктивної дійсності мови-сприймача [3].

В. В. Латишев визначає реалії як явище, характерне для певного народу та його культури (імена, прізвища, прізвиська, географічні назви, найменування театрів, фірм, державних закладів, свят, звичаїв, напоїв, їжі та ін.) [5].

Найбільш повною і зрозумілою є дефініція С. І. Влахова та С. П. Флоріна: «Реалії – це слова і словосполучення народної мови, які відображають найменування предметів, понять, явищ, характерних для географічного середовища, культури, матеріального побуту або суспільно-історичних особливостей народу, нації, країни, племені, і які, таким чином, постають носіями національного, місцевого або історичного колориту; точних відповідників в інших мовах такі слова не мають, а отже, не можуть бути перекладені «на загальних засадах», тому що вимагають особливого підходу» [1].

При перекладі реалій існують певні труднощі: відсутність в перекладацькій мові відповідності через відсутність у носіїв цієї мови об'єкта, який ця реалія позначає, та необхідність передати не тільки предметне значення (семантику) реалії, її колорит – національне та історичне забарвлення.

Труднощі перекладу реалій пов'язані зі ступенем їх поширеності і частотності вживання у мові оригіналу. Зрозумілість нестандартної лексики навіть для носіїв мови залежить від ступеня її вжитку і сфери використання. Проблема складності у перекладі вирішується за допомогою комунікативної ситуації та достатнього запасу фонових знань, які мають бути обов'язково наявні у свідомості учасників комунікації і значною мірою визначають зміст висловлювання.

Під засобами перекладу ми розуміємо види перекладу за критерієм способу, яким він здійснюється: письмовий, усний та їх різновидності.

У деяких класифікаціях виділяють також типи перекладу за критерієм співвідношення змісту і форми тексту перекладу зі змістом і формою тексту оригіналу. Відповідно вживають такі терміни, як «вільний», «дослівний», «буквальний», «еквівалентний» або «адекватний» і деякі інші типи перекладу [7, с. 12–14]

Формування соціокультурної компетенції засобами письмового перекладу (еквівалентний (повний) та гетеровалентний (скорочений – анотація, реферат тощо) відбувається завдяки використанню системи вправ. Така система включає три підсистеми вправ: 1) підготовчі: на розв'язання перекладацьких проблем, розпізнавання перекладацьких проблем, засвоєння предметних знань і термінології, розпізнавання найважливіших елементів тексту оригіналу, розвиток уміння аналізу; 2) для формування навичок: на конверсію тексту, лексико-граматичні трансформації, перенесення значень стилістичних засобів, перенесення значень граматичних форм, перенесення значень словосполучень, перенесення значень лексичних і фразеологічних одиниць, утворення нових термінів, встановлення значень невідомих лексичних одиниць; 3) для розвитку вмінь: використання зовнішніх ресурсів, редагування тексту перекладу, письмовий переклад, аргументування варіанта перекладу, відсіювання проміжних варіантів тексту перекладу, різні варіанти перекладу і відхід від буквализму, тема-рематичну побудову, визначення доцільності адаптації тексту перекладу, відбір адекватних способів перекладу, реалізацію стратегії перекладу [8, с. 217].

Грунтуючись на цій системі, підсистемах, групах і видах вправ, можна розробляти їх комплекси відповідно до сфери людської діяльності, враховуючи цілі та умови навчання. Але якщо мова йде про письмовий переклад, то загальне спрямування заняття ґрунтується на поширеній схемі: учні виконують переклад удома, а в класі проводиться його аналіз за такими етапами: 1) прослуховування різних варіантів перекладу; 2) критичний аналіз помилок; 3) відпрацювання оптимального варіанта перекладу; 4) підсумковий аналіз викладача перекладу усього тексту.

Очікується, що у процесі такої роботи у свідомості учнів поступово формуються підходи до інтерпретації тексту загалом і до розв'язання його найбільш типових труднощів (граматичних, лексичних, фразеологічних, стилістичних тощо).

Корекційною складовою формування соціокультурної компетенції засобами перекладу в умовах інклюзивного навчання є одночасне формування пізнавальної діяльності. Оволодіння дитиною мовними вміннями вираження логіко-граматичних конструкцій – означає новий етап розвитку її пізнавальної діяльності: перехід від констатації явища до розкриття його сутності, його зв'язків з іншими явищами.

Ми поділяємо думку А. Г. Зікеєва щодо визначення корекційних напрямків роботи з розвитку мови учнів з обмеженими можливостями.

1. Необхідно враховувати, що завдання курсу Іноземна мова полягає не тільки в оволодінні граматичними знаннями, навичками й уміннями, насамперед у забезпеченні практичного володіння словесною мовою. Системний характер мови вимагає вивчення мовних явищ у їхньому взаємозв'язку. Програмні теми, окремі мовні факти повинні розглядатися як ланки одного ланцюга, необхідно бачити їхнє місце у всій системі навчання мови, слово повинно засвоюватися в єдності значення, форми й функції.

2. Завдання корекції і розвитку умінь та навичок граматично правильної мови в учнів з обмеженими мовними можливостями повинні вирішуватися на практично, оскільки, завдяки засвоєним знанням при вивченні граматики діти мають можливість усвідомлено оформляти (і контролювати) свою мову. При цьому знання повинні переноситися на продукovanу мову, сприяти формуванню, уточненню, впорядкуванню, та, як наслідок, корекції необхідних мовних навичок і умінь з подальшою їх автоматизацією і стабілізацією. Враховуючи особливості мовного розвитку дітей, практична спрямованість в навчанні передбачає таку організацію мовного матеріалу і його викладання, за якої головною і первинною має стати робота над семантикою, значенням лексичних одиниць або граматичних структур. Вочевидь, уточнення і збагачення словника є першочерговим завданням, але воно повинно виконуватися на синтаксичній основі: в процесі побудови словосполучень і речень, діалогів і текстів. Саме з цією метою, учням пропонується значна кількість завдань синтетичного, творчого характеру. Використовуються також аналітичні вправи, які підбираються так, щоб зближувати аналіз мовного матеріалу із способами його вживання у висловах

різного рівня. Завдання мають бути розбиті на блоки, що відокремлюються за тими практичними вміннями, які уточнюються при їх виконанні. Це дозволяє реалізувати ті або інші завдання в певній системі, виключає випадковий характер утворення зв'язків. Завдання пропонуються в певній послідовності: перші готують ефективне виконання подальших.

3. При використанні дидактичних матеріалів за основними розділами реалізується формування, уточнення, впорядкування мовних умінь та навичок відбувається в певній послідовності: від первинного визначення, розпізнавання і розуміння мовного матеріалу до його використання в різних контекстах з різними комунікативними завданнями. Цілеспрямоване спостереження, розпізнавання тих чи інших компонентів мовних одиниць служать основою для, подальших граматичних узагальнень, перенесення їх на однотипні граматичні явища. При цьому практичне опанування мовних умінь здійснюється на основі розумових операцій, пов'язаних з аналізом і синтезом мовного матеріалу: зіставленням, розрізненням, виділенням, знаходженням загальних ознак та їх узагальненням [2, с. 24–26].

Отже, саме через спілкування і мовленнєву діяльність, повноцінне розуміння значення слів і тексту дитина розвивається, виховується, пізнає світ і себе, тобто опановує все духовне багатство, яке може дати їй процес опанування іноземною мовою. Реалії сьогодення вимагають, щоб учні із особливими освітніми проблемами вивчали іноземну мову й активно використовували її у процесі навчання. Відповідно, використання засобів перекладу у процесі навчання іноземної мови допомагає школярам опанувати нові знання, формувати загальні та спеціальні компетенції, зокрема соціокультурну компетенцію, що сприяє соціалізації дітей з особливими потребами, інтегруванню їх в загальноосвітню систему України.

Модернізація освітньої системи, розвиток інклюзивного підходу до навчання вимагають пошуку нових рішень, щодо навчання іноземної мови на різних рівнях. Ефективність навчально-виховної, корекційно-розвивальної та профілактичної роботи в інклюзивному класі значною мірою залежить від вчителя, форм і методів, які він обирає й активно використовує у роботі. Тож проблема спеціальної підготовки вчителів іноземної мови до роботи в інклюзивних класах потребує вирішення, завдяки підвищенню кваліфікації працюючих вчителів та формуванню і використанню нового підходу до підготовки вчителів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Влахов С. И. Непереводимое в переводе (реалии): Мастерство перевода / С. И. Влахов, С. П.Флорин. – М., 1970. – 468 с.
2. Зикеев А. Г. Развитие речи учащихся специальных (коррекционных) образовательных учреждений. – М.: Академия, 2000. – 200 с.
3. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англійських перекладів української прози) / Р. П. Зорівчак. - Львів, 1989. – 216 с.
4. Коломінова О. О. Методика формування соціокультурної компетенції учнів молодшого шкільного віку в процесі навчання усного англійського спілкування: автореф. дис. ... канд. пед. наук. / О. О.Коломінова. – К., 1998. – 18 с.
5. Латышев В. В. Структура и содержание подготовки переводчиков в языковом вузе / В. В. Латышев, В. И. Провоторов. - М.: НВИ-ТЕЗАУРУС, 2001. - 124 с.
6. Леонтьев О. М. Лінгводидактика в сучасних закладах освіти / О. М. Леонтьев. - Одеса: Вид-во ПНУ АПН України, 2001. – 269 с.
7. Крупнов В. Н. Практикум по переводу с английского языка на русский / В. Н. Крупнов. - М.: Междунар. отношения, 1976. - 192 с.
8. Нелюбин Л. Л. Переводоведение как наука и ее основные параметры / Л. Л. Нелюбин // Переводоведческая лингводидактика. – М.: Флинт; Наука, 2009. – С. 11-19.
9. Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності: підручник для студ. вищих закладів освіти за спеціальністю «Переклад» / Л. М. Черноватий. – Вінниця: Нова книга, 2013. – 376 с.

REFERENCES

1. Vlahov S. I., Florin S. P. Neperevodimoe v perevode (realii): Masterstvo perevoda [Untranslatable in translation (realia): Mastery of translation], Moscow, 1970, 468 p.
2. Zikeev A. G. Razvitie rechi uchashchikhsya spetsial'nykh (korrektsionnykh) obrazovatel'nykh uchrezhdeniy [Speech development of students of special (remedial) educational establishments]. Moscow, Akademiya Publ., 2000, 200 p.

3. Zorivchak R. P. Realiya i pereklad (na materialy anhlomovnykh perekladiv ukrayins'koyi prozy) [Realia and translation]. L'viv, 1989, 216 p.
4. Kolominova O. O. Metodyka formuvannya sotsiokul'turnoyi kompetentsiyi uchniv molodshoho shkil'noho viku v protsesi navchannya usnoho anhlomovnoho spilkuvannyaya [Methodology of forming primary school pupils' sociocultural competence in the process of teaching oral English language interaction] Avtoreferat dys. ... kand. ped. nauk. Kyiv, 1998, 18 p.
5. Latyshev B. B., Provotorov V. I. Struktura i sodержanie podgotovki perevodchikov v yazykovom vuze [Structure and content of translators' training in linguistic higher educational establishments]. Moscow, NVI-TEZAURUS, 2001, 124 p.
6. Leont'ev O. M. Linhvodydaktyka v suchasnykh zakladakh osvity [Linguodidactics in modern educational establishments]. Odesa, PNU APN Ukrayiny Publ., 2001, 269 p.
7. Nelyubin L. L. Perevodovedenie kak nauka i ee osnovnye parametry [Translation as a science and its main parameters] / Nelyubin L. L. // Perevodovedcheskaya lingvodidaktika [Translation Linguodidactics]. Moscow, Flint; Nauka, 2009, pp. 11-19.
8. Chernovatyy L. M. Metodyka vykladannya perekladu yak spetsial'nosti: pidruchnyk dlya stud.vyshchyykh zaklad.osvity za spetsial'nisty «Pereklad» [Methodology of teaching translation as a speciality]. Vinnytsya : Nova knyha Publ., 2013, 376 p.

УДК 378.016:[376:373]

ОКСАНА ВОЛОШИНА,

woloshina@mail.ru

кандидат педагогических наук, доцент,

Вінницький державний педагогічний університет ім. Михайла Коцюбинського

НАТАЛЯ ДМІТРЕНКО

nataliadmitrenko0302@gmail.com

кандидат педагогических наук, доцент

Вінницький державний педагогічний університет ім. Михайла Коцюбинського

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНИХ КЛАСАХ

Висвітлено проблему підготовки майбутніх учителів іноземної мови до роботи в інклюзивних класах. Вивчено та проаналізовано нормативні документи щодо організації інклюзивної освіти в українській загальноосвітній школі, з'ясовано роль учителя у процесі запровадження інклюзії. Досліджено, що теоретичною і методологічною основою підготовки майбутнього вчителя іноземної мови є аксіологічний, антропологічний, цілісний, особистісно-орієнтований, діяльнісний, диференційований, компетентнісний підходи. Визначено педагогічні умови формування і охарактеризовано високий рівень інклюзивної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови. Розглянуто контекстну технологію як провідну у формуванні інклюзивної компетентності та запропоновано методи і прийоми роботи вчителя іноземної мови в інклюзивному класі.

Ключові слова: інклюзивна компетентність, підготовка майбутніх учителів іноземної мови, інклюзивна освіта, рівень інклюзивної компетентності.

ОКСАНА ВОЛОШИНА

woloshina@mail.ru

кандидат педагогических наук, доцент,

Винницкий государственный педагогический университет им. Михаила Коцюбинского